

FiComin lausunto valtion talousarviosta vuodelle 2023

HE 154/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023

FiComin keskeiset viestit

- Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin viestintäsektoria koskevan organisaation rahoitusmalli on uudistettava siten, että rahoitus tulee kokonaan valtion budjetista.
- Traficomin tietopalvelut ovat infranomistajille pakollista ja velvoittavaa sääntelyä. Niiden ylläpito on virastolle julkinen hallintotehtävä, joka hyödyntää kaikkia infranomistajia sekä mm. kaivajia ja suunnittelijoita. Näillä perusteilla tietopalvelut tulee jatkossa kustantaa valtion varoista.

Talousarvion mukaisesti veroluonteisena maksuna kerättävää tietoyhteiskuntamaksua korotetaan ensi vuonna. Korotus johtuu Liikenne- ja viestintävirastolle sijaintitietopalvelusta aiheutuvista vuosittaisista toiminta- ja ylläpitokustannuksista. Traficomin telealaa koskeva toiminta rahoitetaan tietoyhteiskuntamaksulla, jota kerätään vuonna 2022 4,4 miljoonaa euroa. Rahoitukseen osallistuu vain muutama teleyritys, vaikka teletoimintailmoituksen tehneitä yrityksiä on yhteensä yli 300.

Teleyrityksiltä kerätään veroluonteisen tietoyhteiskuntamaksun lisäksi lakiin perustuvia toimilupamaksuja radiotaajuuksista, joihin yritykset ovat huutokaupalla lunastaneet toimiluvan. Valtakunnalliset teleyritykset maksavat vuosittain näitä taajuuksiin perustuvia hallinnollisia ja markkinaehtoisia taajuusmaksuja noin 8 miljoonaa euroa. Kolmesta viimeisimmästä taajuushuutokaupasta valtio tuloutti itselleen noin 165 miljoonaa euroa.

Yhteensä teleyrityksiltä tuloutetaan vuoden 2023 talousarvion mukaan tietoyhteiskuntamaksua, huutokaupamaksua ja toimilupamaksuja valtiolle 27,7 miljoonaa euroa. Lisäksi teleyritykset maksavat yhteisöveroja ja ympäristöveroja reilut 100 miljoonaa euroa vuosittain.

Menestys digitaalisessa kehityksessä on Suomen keskeinen kilpailutekijä. Vihreän siirtymän toteuttaminen, kiertotalous ja alueellinen elinvoimaisuus tarvitsevat vahvan tietoliikenneinfran, jolle digitalisoitua yhteiskunta rakentuu. Kehitys vaatii jatkuvasti merkittäviä investointeja; teleyritykset rakentavat sekä kiinteää että mobiilia laajakaistaa maahamme vuosittain noin puolella miljardilla eurolla. Suomi onkin tällä hetkellä yksi 5G-verkon edelläkävijöistä. Suomessa viestintäverkot ovat rakentuneet pääasiassa markkinaehtoisesti erittäin kilpaillulla markkinalla.

Investointeja, joita moderni yhteiskunta menestyäkseen tarvitsee, ei pidä hidastaa verottamalla. FiComin näkemyksen mukaan Traficomin viestintäsektoria koskevan organisaation rahoitusmalli on uudistettava siten, että rahoitus tulee kokonaan valtion budjetista.

Lisäksi on hyvä huomioida, että kaikki infran omistajat eivät osallistu Liikenne- ja viestintäviraston ylläpitämän ja hallinnoiman sijaintitietopalvelun ja verkkotietopisteen kustannuksiin, mitä ei voi pitää tasapuolisena.

Tietopalveluiden kustannukset on jaettu tasaosuuksin Liikenne- ja viestintäviraston, Energiaviraston ja Väyläviraston kesken. Kolme suurinta teleyritystä maksaa kuitenkin lähes kokonaan Liikenne- ja viestintävirastolle jyvitetyn osuuden tietoyhteiskuntamaksun kautta. Maksujen kohdentuminen ei ole tasapuolista siitäkään syystä, että kustannuksiin eivät osallistu kaikki infranomistajat, kuten kunnat ja kaupungit, eivätkä vesilaitokset.

Tietojen toimittaminen tietopalveluihin on infran omistajille pakollista, ja tietopalvelut ovat osa Liikenne- ja viestintäviraston julkista tehtävää, joten niiden kustannukset tulee jatkossa kustantaa valtion varoista. Kahden eri tietopalvelun vuosittaiset toiminta- ja ylläpitokulut olisivat esitysluonnoksen mukaan jatkossa 1,7 miljoonaa euroa, kun olemassa olevan verkkotietopisteen kustannukset ovat 500 000 euroa ja tulevan sijaintitietopalvelun 1,2 miljoonaa euroa. Kahta eri tietopalvelua ei voi pitää tehokkaana ja tarkoituksenomaisena. Tietopalvelut tulee jatkossa yhdistää.

Liikenne- ja viestintäviraston tietopalvelut ovat infranomistajille pakollista ja velvoittavaa sääntelyä. Niiden ylläpito on virastolle julkinen hallintotehtävä, joka hyödyntää kaikkia infranomistajia sekä mm. kaivajia ja suunnittelijoita. Näillä perusteilla tietopalvelut tulee jatkossa kustantaa valtion varoista.